

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/124/2024
Identifikačné číslo spisu:	8323201834
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8323201834.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po nebohom U. S., narodenom XX. A. XXXX, zomrelom X. Y. XXXX, naposledy bytom X. H. XX, o návrhu navrhovateľky P. U., narodenej XX. U. XXXX, X., Š. XXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Júliusom Bučekom, Humenné, Štefánikova 22, o obnovu dedičského konania vedeného na Štátnom notárstve v Humennom pod sp. zn. D 331/64, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17D/367/2023, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 12. marca 2024 sp. zn. 6CoD/1/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 31. októbra 2023 č. k. 17D/367/2023-63 odmietol žalobu na obnovu konania, ktorou sa navrhovateľka domáhala obnovy dedičského konania č. D 331/1964 vykonaného Štátnym notárstvom v Humennom po jej starom otcovi - poručiteľovi U. S..

1.1. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebolo splnených viacero podmienok prípustnosti návrhu na obnovu konania, a to nielen nesplnenie lehôt, počas ktorých musí byť návrh na obnovu konania podaný, ale aj podmienka spočívajúca v zákonnom dôvode obnovy konania, o ktorý sa návrh musí opierať. Najmä mal v prejednávanej veci za preukázané, že žaloba na obnovu konania nebola podaná včas, v rámci subjektívnej ani objektívnej lehoty uvedenej v § 403 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Ako vyplynulo z pripojeného dedičského spisu D 331/64 po poručiteľovi U. S., uznesenie Štátneho notárstva v Humennom o dedičstve č. D 331/64-12 z 30. marca 1965 nadobudlo právoplatnosť dňa 05. júna 1965. Objektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania tak uplynula dňa 05. júna 1968, pričom na prejednávajúcu vec sa podľa súdu nevzťahoval žiaden z prípadov uvedených v § 404 CSP. Dodal, že skutočnosť, že lehoty na podanie návrhu na povolenie obnovy konania boli zachované, je povinný tvrdiť a preukázať ten, kto obnovu konania navrhol. S prihliadnutím na skutočnosť, že žaloba na obnovu konania bola podaná oneskorene

(zmeškanie subjektívnej i objektívnej lehoty), súd prvej inštancie vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania a žalobu na obnovu konania ako oneskorene podanú odmietol podľa § 413 ods. 1 písm. a) CSP. Záverom uviedol, že po preskúmaní návrhu na obnovu konania zistil, že navyše nebol splnený ani jeden z taxatívne stanovených zákonných dôvodov, ktoré sú vymedzené v § 397 písm. a) až f) CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 57 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľky uznesením z 12. marca 2024 sp. zn. 6CoD/1/2024 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

2.1. Odvolací súd sa v odôvodnení plne stotožnil s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí súdu prvej inštancie; rozhodnutie č. D 331/64-12 z 30. marca 1965 nadobudlo právoplatnosť 05. júna 1965, a preto objektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania uplynula 05. júna 1968. Pokiaľ išlo o odvolacie námietky, že v čase rozhodovania dedičskej veci bol v Slovenskej republike tzv. „režim komunizmu“, ktorý potlačoval základné ľudské práva a slobody ako aj skutočnosť, že základné ľudské práva sú nepremlčateľné a vlastnícke právo sa nepremlčuje, odvolací súd konštatoval, že tieto nemohli mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom právne a skutkové posúdenie veci súdom prvej inštancie bolo správne. Odvolací súd poukázal na to, že sa jednalo o konanie po viac ako 3 rokoch od právoplatnosti rozhodnutia, a preto sa na predmetné posúdenie návrhu podaného navrhovateľkou vzťahovali najmä ustanovenia § 404 CSP. V tejto súvislosti sa stotožnil s prvoinštančným súdom, že ani jeden z piatich možných dôvodov taxatívne uvedených pod § 404 písm. a) až c), ktoré rozvádza dôvody aj o § 397 písm. c) až e) CSP, naplnené neboli.

2.2. Odvolací súd záverom poukázal na skutočnosť, že v posudzovanom prípade nie je možné využiť inštitút obnovy konania, avšak prichádzajú do úvahy ďalšie právne nástroje, ktoré sú procesne upravené tak v ustanovení § 137 písm. c) a d) CSP, ako aj hmotnoprávne upravené v Občianskom zákonníku, ak na ich využitie budú naplnené týmito právnymi úpravami normované podmienky.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala navrhovateľka (ďalej aj „dovolaťka“) dovolanie, ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietala, že v danom prípade došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v otázke splnenia procesných podmienok na obnovu konania. Keďže porušovanie základných ľudských práv nemá premlčaciu lehotu, mala za to, že ustanovenia CSP, týkajúce sa lehôt na podanie návrhu na povolenie obnovy konania, sa nemôžu aplikovať v tomto konaní. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolať dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nesprávne právne posúdenie veci v otázke splnenia procesných podmienok na obnovu konania.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. V danom prípade prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nebola spôsobilá založiť námietka dovolateľky týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci. K tomu vec prejednávajúci senát uvádza, že najvyšší súd stabilne judikuje, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv navrhovateľky nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Záver, prečo neboli splnené podmienky pre obnovu konania s ohľadom na § 397, § 403 a § 404 CSP, súdy dostatočne odôvodnili tým, že žaloba na obnovu konania nebola podaná včas, a zároveň nezistili danosť ani jedného z dôvodov prípustnosti povolenia obnovy konania. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu teda nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

14. Dovolateľka ďalej mala za to, že v danom prípade je naplnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Podľa § 421 ods. 2 CSP, ktorý je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP osobitným ustanovením (lex specialis) ale dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. V ustanovení § 357 písm. c) CSP je uvedené uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí žaloby na obnovu konania.

17. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby na obnovu konania, je preto vzhľadom na uvedené vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. c) CSP.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie navrhovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.